

การบริหารการพัฒนาโดยกระบวนการประชาคม

องค์การบริหารส่วนตำบลนิคม จังหวัดกาฬสินธุ์

องค์การบริหารส่วนตำบลนิคมได้รับการยกฐานะในปี 2542 ในระยะแรกการบริหารงานของ อบต. เป็นการทำงานในหน้าที่ตามลำพังประชาชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานกับ อบต. อีกทั้งไม่ค่อยทราบข่าวบทบาทหน้าที่ของ อบต. มีอะไรบ้าง และประชาชนจะเข้าไปมีส่วนร่วมได้อย่างไร ในขั้นตอนการบริหารงาน ผู้บริหาร สมาชิกสภา อบต. หรือปลัด อบต. จะดำเนินการกันอยู่ภายในองค์กร การจัดทำแผนหรือข้อบังคับงบประมาณ จะดำเนินการกันเอง โดยมีได้ปรึกษาหารือขอความคิดเห็นหรือข้อสรุปจากประชาชน กิจกรรมที่ อบต. ดำเนินการประชาชนไม่สามารถรับรู้รายละเอียดได้ จึงมีผลให้งบประมาณที่ใช้จ่ายขาดความโปร่งใส ไม่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนอย่างเต็มที่ ซึ่งส่วนมากจะเน้นการใช้งบประมาณในการกิจด้านโครงสร้างพื้นฐานเป็นสำคัญ ซึ่งประชาชนอาจมีความต้องการน้อยลง และต้องการให้ อบต. พัฒนาการกิจด้านอื่นๆ ผู้บริหาร อบต. จึงได้คิดหาแนวทางในการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของ อบต. ประกอบกับรัฐบาลได้ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดประชาคมเพื่อจัดทำแผนพัฒนาการดำเนินงานในทุกด้าน รวมทั้งการส่งเสริมการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล

ข้อมูลพื้นฐานปีปัจจุบัน
: ปี พ.ศ. 2546

อำเภอ: สหัสขันธ์

จังหวัด: กาฬสินธุ์

ประชากร: 3,127 คน

พื้นที่: 16.8 ตร.กม.

ประเภทท้องถิ่น :
องค์การบริหารส่วนตำบล

การเลือกตั้ง : ทางอ้อม

วิถีใหม่

ในปี 2544 อบต.นิคม จึงส่งเสริม “การบริหารการพัฒนาท้องถิ่นโดยกระบวนการประชาคม” โดยการสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมแสดงความคิดเห็น กำหนดแนวทางการพัฒนาตำบล และตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อให้เกิดการพัฒนาท้องถิ่นที่ต่อเนื่องและยั่งยืน

ผลงานที่ได้ดำเนินการ

1.การจัดทำแผนพัฒนาต่างๆ และแผนงบประมาณรายจ่ายประจำปี ผ่านความเห็นชอบของเสียงส่วนใหญ่ของประชาชนในท้องถิ่น กระทั่งสามารถเรียกได้ว่าเป็นแผนพัฒนาหรือแผนงบประมาณของประชาชน โดย อบต.นิคม ใช้การจัดประชาคมเป็นเครื่องมือในการบริหารงานท้องถิ่น ดังนี้คือ

1.1 ประชาคมหมู่บ้าน เพื่อระดมความคิดเห็นของประชาชนในแต่ละหมู่บ้านในการเลือกเสนอโครงการ/กิจกรรม โดยโครงการต่างๆ ในแต่ละหมู่บ้าน อบต.จะมอบให้ ประชาคมหมู่บ้านๆ ละ 10 คน ซึ่งมาจากผู้นำกลุ่ม ประชาชน และแกนนำเครือข่าย เป็นผู้รับผิดชอบจัดทำรายละเอียดตามความต้องการของแต่ละหมู่บ้าน

1.2 ประชาคมตำบล โดย อบต.รวบรวมข้อมูลความต้องการของทุกหมู่บ้านมาจัดเรียงลำดับความต้องการ โดยพิจารณาจากหลักความต้องการเร่งด่วน หลักเสียงส่วนมาก และเรียกประชุมประชาคมตำบล ซึ่งเชิญตัวแทนประชาคมหมู่บ้านทุกหมู่บ้านเข้าร่วม และปลัด อบต.นำเสนอข้อมูลเพื่อสรุปหาความต้องการตามมติประชาคมตำบล

เมื่อได้ข้อมูลความต้องการจากเวทีประชาคมหมู่บ้าน ปลัด อบต.จะนำเข้าสู่วาระกระบวนการจัดทำเอกสารงบประมาณ และนำเสนอนายก อบต.พิจารณา ซึ่ง นายก อบต.จะนำเสนอสภา อบต.เพื่ออนุมัติ ทั้งนี้ สภา อบต.จะไม่เปลี่ยนแปลงโครงการที่ประชาชนเสนอมาตามลำดับความต้องการ และไม่มีการเสนอโครงการอื่นๆ ที่ประชาชนมิได้เห็นชอบ โดยที่ประชาชนสามารถตรวจสอบได้ว่าฝ่ายการเมืองรับผิดชอบเจตนารมณ์ของประชาชนเพียงใดจากการเปรียบเทียบงบประมาณที่ประชาชนต้องการกับงบประมาณที่ผ่านการอนุมัติจาก สภาอบต. จึงสามารถเรียกได้ว่าเกิดจากความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง

2.สร้างความโปร่งใสในการใช้จ่ายงบประมาณพิเศษ การอนุมัติงบประมาณพิเศษที่อบต.นิคมได้รับเพิ่มเติมจากหน่วยงานราชการ เช่น งบประมาณกระตุ้นเศรษฐกิจชุมชน ตำบลละ 1 ล้านบาท เงินรางวัลจากการประกวดรางวัลธรรมมาภิบาลดีเด่น จำนวน 1,400,000 บาท โดยในการที่ อบต.จะพิจารณานำเงินรายได้หมวดนี้ไปใช้ในกิจการใด เช่น อุดหนุนกลุ่มอาชีพต่างๆ ในหมู่บ้านในจำนวนเท่าใด อบต.ใช้กลไกประชาคมหมู่บ้านที่กลุ่มอาชีพนั้นๆ ตั้งอยู่เป็นเวทีพิจารณาอนุมัติและรับรองให้ อบต.อุดหนุนงบประมาณได้ เพื่อเป็นหลักประกันว่าเสียงส่วนใหญ่เห็นชอบให้ดำเนินการได้

การระดมทรัพยากร

ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ 1. งบประมาณ อบต. จัดสรรเพื่ออุดหนุนการดำเนินการจัดประชาคมหมู่บ้าน 7 หมู่บ้าน ตลอดปี จำนวน 10,000 บาท

บุคลากร

1. ฝ่ายการเมือง ได้แก่ ฝ่ายบริหาร สมาชิกสภา อบต.เข้าร่วมการประชุมทุกครั้ง
2. ปลัดอบต. ทำหน้าที่ติดตามและเข้าร่วมการประชุมประชาคมทุกครั้ง
3. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และตัวแทนประชาชน เข้าร่วมประชุมทุกครั้ง
4. ประชาคมหมู่บ้านๆ ละ 10 คน ทำหน้าที่จัดประชาคมของหมู่บ้าน

ขั้นตอนในการดำเนินการ

วัน เดือน ปี	กิจกรรมที่ทำ	ผู้รับผิดชอบ
ปี 2544	ในขั้นเตรียมการ ผู้บริหารอบต.กับปลัดอบต.จะประชุมร่วมกันเพื่อหาข้อสรุปเรื่องระยะเวลาการจัดประชาคมและทำแผนงบประมาณ และอบต.จะทำหนังสือแจ้งประชาคมหมู่บ้านเรื่องการกำหนดให้จัดประชาคมหมู่บ้าน	ผู้บริหาร อบต./ ปลัดอบต.
ปี 2544	จัดประชุมประชาคมหมู่บ้านทุกหมู่บ้าน เพื่อระดมความคิดเห็นแนวทางการดำเนินงาน ปัญหาของหมู่บ้าน เสนอโครงการต่างๆ ตามความต้องการของหมู่บ้านตนเอง และหาข้อสรุปรวมของหมู่บ้าน โดยประชาคมหมู่บ้านจะสรุปบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรนำเสนอต่อปลัด อบต.	ป ร ร ช า ค ม ห มู่ บ ้า น / ผู้ ห ใ ญ่ บ ้า น / สมาชิกสภาอบต. ประจำหมู่บ้าน/ ปลัด อบต.
ปี 2544	ปลัดอบต.นำข้อมูลความต้องการของทุกหมู่บ้านมาจัดลำดับความสำคัญเร่งด่วนเพื่อหาปัญหาและความต้องการโดยรวมของตำบล และทำหนังสือเชิญประชาคมหมู่บ้าน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เข้าร่วมประชุมประชาคมตำบล	อบต.
ปี 2544	จัดประชุมประชาคมตำบลเพื่อพิจารณาข้อมูลโดยรวมที่ได้จากเวทีประชาคมหมู่บ้านเพื่อหาฉันทามติของประชาคมตำบล และงบประมาณที่ต้องใช้ในโครงการในปีนั้นๆ และรับรองข้อมูล	ผู้บริหารอบต./ ปลัด อบต./ ประ ชา ค ห มู่ บ ้า น / ประชาคมตำบล

วัน เดือน ปี	กิจกรรมที่ทำ	ผู้รับผิดชอบ
ปี 2544	ปลัด อบต. นำโครงการต่างๆ ไปจัดทำเอกสารแผนงบประมาณรายจ่ายประจำปีตามหลักการการจัดทำงบประมาณและนำเสนอต่อผู้บริหาร อบต.	ปลัด อบต.
ปี 2544	ผู้บริหาร อบต. เห็นชอบและนำเสนอขออนุมัติแผนงบประมาณต่อสภา อบต.	นายก อบต. / ประธานสภา อบต.
ปี 2544	ประกาศใช้แผนงบประมาณรายจ่ายประจำปี	นายก อบต.

หน่วยงานที่เข้าร่วมดำเนินการ

--หน่วยงาน/องค์กร--

--บทบาทความร่วมมือ--

สำนักงานพัฒนาชุมชน
จังหวัดกาฬสินธุ์/
ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี
ทางการเกษตรตำบล/
สาธารณสุขชุมชน /
ศูนย์การศึกษานอก
โรงเรียนจังหวัดกาฬสินธุ์
/ ศูนย์ส่งเสริม
อุตสาหกรรมภาคที่ 5
จังหวัดขอนแก่น

ร่วมระดมความคิด เสนอทางเลือก และแนวทางการพัฒนาในทุกกิจกรรม ส่งเสริม สนับสนุนและติดตามผลการดำเนินงานของโครงการร่วมกับ อบต.

ประเมินผลความสำเร็จ

ก่อนการดำเนินการ

1. ประชาชนในตำบลเห็นว่า อบต. ใช้งบประมาณไม่ตรงตามความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นขาดความโปร่งใส โครงการขาดความต่อเนื่อง ดำเนินการล่าช้า ประชาชนไม่มีส่วนร่วมในการกำหนดการจัดสรรงบประมาณลงสู่โครงการต่างๆ และชาวบ้านเองไม่ค่อยให้ความร่วมมือกับกิจกรรมต่างๆ ที่ อบต. จัดขึ้นมา

หลังการดำเนินการ

1. ประชาชนในตำบลเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานของ อบต. ทุกขั้นตอน จนเริ่มมีเคยชินกลายวัฒนธรรมการมีส่วนร่วมในการบริหารงานท้องถิ่นของตนเอง
2. อบต. สามารถจัดสรรงบประมาณได้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน เรียงลำดับตามความเร่งด่วนและความสำคัญที่ทุกฝ่ายเห็นชอบร่วมกัน
3. ไม่มีปัญหาในการกระบวนการพิจารณางบประมาณในสภา อบต. เนื่องจากพิจารณาจากรายการที่เรียงลำดับความสำคัญและความเร่งด่วน สมาชิกสภา อบต. ไม่กล้านำเสนอโครงการตนเองที่ไม่ได้รับความเห็นชอบในเวทีประชาคมมาก่อน การพิจารณาอนุมัติงบประมาณมีความสะดวกรวดเร็ว และโปร่งใสตรวจสอบได้
4. ไม่มีข้อครหาเกี่ยวกับ อบต. เรื่องการเลือกปฏิบัติในการให้เงินอุดหนุนกลุ่มอาชีพต่างๆ เพราะได้ผ่านการรับรองจากประชาชนส่วนใหญ่แล้ว

อุปสรรคและการแก้ไขปัญหา

อุปสรรค	การแก้ไขปัญหา
งบประมาณมีจำกัด ขณะที่ความต้องการของประชาชนมีมากกว่างบประมาณของท้องถิ่น	อบต.ชี้แจงถึงข้อจำกัดในทางงบประมาณให้ประชาชนได้เข้าใจว่าในปีนั้นๆ อบต.มีเงินงบประมาณเท่าใด สามารถทำโครงการอะไรได้บ้าง ในกรณีที่อบต.สามารถแสวงหาแหล่งงบประมาณจากหน่วยงานราชการภายนอกได้ จะดำเนินการโดยเร่งด่วนและชี้แจงให้ประชาชนทราบทุกครั้ง

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง นับตั้งแต่ผู้บริหาร โดยเฉพาะผู้นำที่ได้ทุ่มเท เสียสละทั้งร่างกายและกำลังทรัพย์ส่วนตัว สมาชิกสภา อบต. ข้าราชการและพนักงานของ อบต.ที่เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนในฐานะเจ้าของท้องถิ่นที่แท้จริง วัฒนธรรมการมีส่วนร่วมของคนในองค์กร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกภาคส่วนที่มีความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงบทบาทของตนเองในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำงานของท้องถิ่น

บทเรียนที่ได้รับ

ทุนทางสังคมที่มีอยู่ในท้องถิ่น สามารถนำมาเป็นจุดแข็งในการดำเนินงานพัฒนาได้ทุกเรื่อง โดยเน้นความสอดคล้องกับวิถีชีวิต วัฒนธรรม และประเพณีของชุมชน และการสร้างผู้นำองค์กรเครือข่ายที่ดีตั้งแต่เริ่มต้นในการพัฒนาจะทำให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยดี มีความต่อเนื่อง เพราะทุกคนมีความรู้สึกร่วมกันในความเป็นเจ้าของท้องถิ่นตนเอง

ความเป็นไปได้ในการถ่ายทอดประสบการณ์

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ โดยสิ่งที่จะต้องคำนึงถึงคือ องค์กรตนเองมีศักยภาพพอเพียงหรือไม่ คนในองค์กรมีวัฒนธรรมการมีส่วนร่วมหรือไม่เพราะจะเป็นต้นทุนสำคัญที่จะทำให้โครงการประสบความสำเร็จได้

แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

ชื่อ-นามสกุล : นายนิรัน นาพรม
ตำแหน่ง : นายกองค์การบริหารส่วนตำบล
หน่วยงาน : องค์การบริหารส่วนตำบลนิคม
ที่อยู่ : ตำบลนิคม อำเภอเสนาห์สันต์ จังหวัดกาฬสินธุ์

โทรศัพท์ : (043) 871-137

ชื่อ-นามสกุล : นายอิสระ ฤสิมมา
ตำแหน่ง : ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล
หน่วยงาน : องค์การบริหารส่วนตำบลนิคม
ที่อยู่ : ตำบลนิคม อำเภอสหพันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์
โทรศัพท์ : (043) 871-137

ข้อมูลเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปีที่มีการริเริ่มวิถีใหม่ : พ.ศ. 2544

ประเภทของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	องค์การบริหารส่วนตำบล
สถานที่ตั้ง	ตำบลนิคม อำเภอสหพันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ 46140
ขนาดพื้นที่	80 ตารางกิโลเมตร
งบประมาณรายจ่าย	2,233,100 บาท (ปีงบประมาณ 2544)
งบประมาณรายได้	2,430,491 บาท (ปีงบประมาณ 2544)
จำนวนพนักงานและลูกจ้าง	4 คน 3 คน ข้าราชการ/พนักงานท้องถิ่น 1 คน ลูกจ้างประจำ
จำนวนประชากร	3,028 คน
จำนวนครัวเรือน	627 ครัวเรือน
รายได้เฉลี่ยประชากร	20,570 บาท
ลักษณะของเมืองและ วิถีชีวิตประชาคม	พื้นที่ตำบลนิคมมีลักษณะเป็นชุมชนชนบท เกษตรกรรม ประชากรมีความผูกพัน สัมผัส สามัคคี เนื่องจากประชาชนในตำบลส่วนมากเป็นญาติ ใกล้ชิดกันมาตั้งแต่สมัยเดิมก่อนก่อตั้งเป็นตำบล ส่งผลให้คนรุ่นปัจจุบันมีความใกล้ชิดกัน ร่วมกันให้ ความร่วมมือร่วมใจดำเนินงานพัฒนาต่างๆ ร่วมกับ ภาครัฐ เอกชนต่างๆ เป็นอย่างดี สำหรับด้านใช้ ประโยชน์ที่ดินในเขตตำบลมีข้อจำกัดด้านการใช้ ประโยชน์จากที่ดินบริเวณเขื่อนลำปาว เนื่องจากในฤดู ฝนมีน้ำท่วมเกือบทุกปี ทำให้เกิดปัญหาในการ เพาะปลูกและการเลี้ยงสัตว์ในฤดูฝน